

Αριθ. Πρωτ. Οικ.

Πληρ.: Τμήμα Επιστημονικών και Αναπτυξιακών Θεμάτων
Τηλ.: 2310 883121, 883145
e-mail: tee_thess@tee.gr

Προς
τον Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας
κ. Κώστα Σκρέκα
e-mail: secmin@ypen.gr

Θέμα: **Προτάσεις για την αντιμετώπιση σημαντικών ζητημάτων σχετιζόμενων με την προστασία του Περιβάλλοντος στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας**

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Το Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας του Τεχνικού Επιμελητήριου Ελλάδας (ΤΕΕ/ΤΚΜ) επέδωσε προς τον Πρωθυπουργό, κατά την πρόσφατη επίσκεψή του στην Θεσσαλονίκη για τα εγκαίνια της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης, συνοπτικό υπόμνημα για ζητήματα σχετικά με την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Σε συνέχεια της ενέργειάς μας αυτής, σας αποστέλλουμε αναλυτικό υπόμνημα με προτάσεις σχετικές με την προστασία του Περιβάλλοντος στην Κεντρική Μακεδονία, το οποίο εκπόνησε Ομάδα Εργασίας εξειδικευμένων στο αντικείμενο Διπλωματούχων Μηχανικών μελών του ΤΕΕ/ΤΚΜ.

Είμαστε στη διάθεση των συνεργατών σας για κάθε διευκρίνιση και συνεργασία.

Με εκτίμηση
Για το ΤΕΕ / ΤΚΜ
Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Τσακούμης

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Υφυπουργού Χωροταξίας & Αστικού Περιβάλλοντος
e-mail: secdepmin.per@ypen.gr
- Γραφείο Υφυπουργού Περιβάλλοντος & Ενέργειας
e-mail: secdepmin.envr@ypen.gr
- ΤΕΕ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΕΕ

Συνημμένα: Κείμενο απόψεων και προτάσεων

Εσωτερική διανομή
ΤΕΕ Φ (Χρον.Αρχείο, ΤΕΑΘ)

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Ο.Ε. μελέτης των θεμάτων αρμοδιότητας Τεχνικού Επιμελητηρίου, της προτεραιοποίησης των σημαντικότερων ζητημάτων και της σύνταξης τεκμηριωμένων προτάσεων για την αντιμετώπισή τους.

Υποομάδα Περιβάλλοντος

Η Υποομάδα Περιβάλλοντος συγκροτείται από τους συναδέλφους μηχανικούς:

1. Σουλτάνα Μίχου, ΗΜ
2. Σωτήρη Μυλωνά, ΠΜ, MBA
3. Πέτρο Σαμαρά, Δρ ΧΜ

Η Ομάδα εξέτασε τα θέματα περιβάλλοντος που αφορούν στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, συσχετίζονται με τους συνολικούς αναπτυξιακούς της στόχους και επεξεργάστηκε εκείνα που κρίνονται ως πρώτης προτεραιότητας:

1. Αέρια ρύπανση

Σύμφωνα με τον επίσημο ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στις 3/12/2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέπεμψε την Ελλάδα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω των υψηλών επιπέδων αιωρούμενων σωματιδίων (ΑΣ₁₀). Σύμφωνα με τον ιστότοπο, όταν σημειώνεται υπέρβαση των οριακών τιμών που καθορίζονται από τη νομοθεσία της ΕΕ για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα ([οδηγία 2008/50/ΕΚ](#)), τα κράτη μέλη υποχρεούνται **να εγκρίνουν σχέδια** για την ποιότητα του αέρα και να διασφαλίζουν ότι λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα ώστε η διάρκεια της περιόδου υπέρβασης να είναι όσο το δυνατόν συντομότερη. Η Ελλάδα **δεν τήρησε τις ημερήσιες οριακές τιμές για τις συγκεντρώσεις ΑΣ₁₀**, οι οποίες είναι νομικά δεσμευτικές από το 2005. Τα στοιχεία που υπέβαλε η Ελλάδα επιβεβαιώνουν τις **συστηματικές υπερβάσεις στη Θεσσαλονίκη για δεκατέσσερα έτη από το 2005** (με εξαίρεση το 2013). Το 2019, τελευταίο έτος για το οποίο υπάρχουν επί του παρόντος διαθέσιμα δεδομένα, οι ημέρες κατά τις οποίες σημειώθηκαν υπερβάσεις των οριακών τιμών ήταν 67. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι προσπάθειες των ελληνικών αρχών μέχρι σήμερα δεν ήταν ικανοποιητικές και επαρκείς.

Στην «Έκθεση για την ποιότητα του αέρα στην ΕΕ» αναφέρεται ότι η ατμοσφαιρική ρύπανση παραμένει η σημαντικότερη απειλή για τη δημόσια υγεία στην Ευρώπη και μία βασική αιτία πρόωρων θανάτων. Μόνο το 2018, οι θάνατοι αυτοί ανήλθαν στις 392.000. Μόνο στην Ελλάδα, οι πρόωροι θάνατοι από την έκθεση σε αέριους ρύπους ανήλθαν στις 15.450 από τους οποίους 11.800 αποδίδονται στα ΑΣ.

Εκτός όμως από τα ΑΣ, η ατμόσφαιρα της Θεσσαλονίκης επιβαρύνεται και από άλλους παράγοντες. Πενήντα πέντε χημικές ενώσεις με οσμή ταυτοποιήθηκαν σε 171 δείγματα από 3 σταθμούς μετρήσεων, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του εξαμηνιαίου ελέγχου που πραγματοποιεί η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας σε συνεργασία με το ΑΠΘ για τα αίτια της δυσοσμίας σε Εύοσμο-Κορδελιό.

Οι πηγές αυτών των ρύπων είναι κυρίως οι βιομηχανικές δραστηριότητες, η κίνηση των οχημάτων αλλά και οι αστικές δραστηριότητες. Ιδιαίτερα για την περιοχή της Θεσσαλονίκης η επιβάρυνση εντοπίζεται από:

1. Βιομηχανικές δραστηριότητες οι σημαντικότερες από τις οποίες βρίσκονται στη Δυτική Θεσσαλονίκη.
2. Αστικές δραστηριότητες και κυρίως η θέρμανση των οικιών που επιβαρύνουν την παρουσία ΑΣ.
3. Οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρο στην περιοχή του ΟΛΘ (χύδην εμπορεύματα).
4. Τα έργα κατασκευής του μετρό σε συνδυασμό με την κυκλοφορία εντός της πόλης.

Στο πλαίσιο αυτό η Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας προχώρησε σε προκήρυξη έργου για την εκπόνηση **‘Επιχειρησιακού σχεδίου για την Αντιμετώπιση της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης στη Θεσσαλονίκη’** το οποίο ολοκληρώθηκε το 2019 και κατατέθηκε προς αξιολόγηση από το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Από τις πληροφορίες που δημοσιοποιήθηκαν προτείνονται διαφορετικά μέτρα η υλοποίηση των οποίων αφορά φορείς της κεντρικής κυβέρνησης (Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας,

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Υποδομών και Μεταφορών, Αγροτικής Ανάπτυξης, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κ.λπ.), την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και Δήμους ενώ κάποια άλλα χρειάζονται τη συνεργασία λοιπών φορέων. Ωστόσο, 2 χρόνια μετά την ολοκλήρωση του σχεδίου δεν έχει δημοσιοποιηθεί πλήρως ο κατάλογος των μέτρων, ενώ δεν είναι γνωστός ο βαθμός υλοποίησης του σχεδίου.

Προτάσεις:

1. Άμεση δημοσιοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου και ενημέρωση των φορέων και των πολιτών της Θεσσαλονίκης σχετικά με τα μέτρα που προβλέπονται, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, αλλά και τα χρηματοδοτικά εργαλεία για την εφαρμογή τους.
2. Συντονισμός των εμπλεκόμενων φορέων από το Υπουργείο Ενέργειας και Περιβάλλοντος και υποστήριξη του έργου της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας για την άμεση εφαρμογή του σχεδίου, αν είναι δυνατόν και εντός του 2021.
3. Επικαιροποίηση των στοιχείων του επιχειρησιακού σχεδίου με πρόσφατα δεδομένα για την τροποποίηση και προσαρμογή των μέτρων και των δράσεων σύμφωνα με τις νεότερες πληροφορίες.
4. Άμεση, ορθολογική και ευρεία υλοποίηση προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας για τις κατοικίες, που θα συμβάλουν σε μείωση των εκπεμπόμενων ρύπων, όπως το πρόγραμμα Εξοικονομώ, χωρίς τις στρεβλώσεις που παρατηρήθηκαν κατά την προηγούμενη εφαρμογή του.
5. Γενναίος εκσυγχρονισμός του στόλου του ΟΑΣΘ με άμεση προμήθεια σύγχρονων λεωφορείων αντιρρυπαντικής τεχνολογίας.

2. Ποιότητα και ποσότητα επιφανειακών και υπόγειων υδατικών πόρων - Θερμαϊκός κόλπος

Η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας είναι μια προνομιούχα περιοχή ως προς τα επιφανειακά ύδατα. Η προοπτική ανάπτυξης της Περιφέρειας εξαρτάται από την ποιότητα και την επάρκεια των υδατικών της πόρων.

Όσον αφορά στους επιφανειακούς υδατικούς πόρους ποσοστό μεγαλύτερο του 60% προέρχεται από τη Βόρεια Μακεδονία και τη Βουλγαρία.

Υπάρχει σημαντική πρόοδος στην ποιότητα των υδάτων, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των σταθμών παρακολούθησης του ΥΠΕΝ, παρόλα αυτά υφίστανται σημαντικά προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα.

Περιγραφή και ανάλυση:

i. Η ρύπανση του Θερμαϊκού κόλπου και η πρόσφατη έξαρση του φαινομένου της κόκκινης παλίρροιας.

Η ρύπανση του Θερμαϊκού κόλπου οφείλεται κυρίως

- a. στην ποιότητα των επιφανειακών υδάτων που απορρέουν σ' αυτόν, είτε σημειακά μέσω ποταμών είτε διάχυτα ως απορροές από τις γύρω αγροτικές περιοχές,
- b. στην αστοχία / ελλιπή λειτουργία διαφόρων Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Αποβλήτων και Λυμάτων που είναι εγκατεστημένες σε παρακείμενες περιοχές και περιλαμβάνουν βιομηχανικές – βιοτεχνικές και ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις αλλά και στη Μονάδα Κατεργασίας Αποβλήτων (ΜΚΑ) της Βιομηχανικής Περιοχής Θεσσαλονίκης,
- c. στην μέχρι και σήμερα διάθεση ανεπεξέργαστων αστικών λυμάτων από παράνομους αγωγούς αλλά και από την περιοχή του Δενδροποτάμου,
- d. στις αστοχίες διαχείρισης πετρελαιοειδών κατά την φορτοεκφόρτωση και τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης
- e. στην εκτεταμένη και ενίοτε παράνομη χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων στην γεωργία

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Σημαντική επίπτωση του φαινομένου υφίσταται η οστρακοκαλλιέργεια και ιδιαίτερα η μυδοκαλλιέργεια, που αποτελεί μια από τις πλέον δυναμικές οικονομικές δραστηριότητες στην Περιφέρεια.

ii. Η ολοκλήρωση της αποκατάστασης της λίμνης Κορώνειας

Η συγκέντρωση των αρμοδιοτήτων περιβαλλοντικής αποκατάστασης της λίμνης Κορώνειας στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας θεωρήθηκε κατ' αρχήν θετική, αντικατοπτρίζοντας την εθνική σημασία του οικοσυστήματος. Αποδεικνύεται όμως, ότι το σύστημα συντονισμού δεν λειτούργησε.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ως κύριους λόγους:

- a. τα εγγενή προβλήματα όπως η αόριστη δομή συντονισμού και η έλλειψη συγκεκριμένων και θεσμοθετημένων τρόπων επικοινωνίας και αξιοποίησης της Αυτοδιοίκησης και τοπικών φορέων,
- b. η έλλειψη βούλησης στην εξεύρεση των αναγκών πόρων,
- c. η μερική εφαρμογή των μέτρων και η καθυστέρηση στην υλοποίηση όλων των μέτρων που προβλέπονται στο σχέδιο αποκατάστασης,
- d. η υποβάθμιση του φορέα διαχείρισης.

Η Ελλάδα κινδυνεύει για μια ακόμη φορά να παραπεμφθεί στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο εξαιτίας της μη αποτελεσματικής αντιμετώπισης του προβλήματος της λίμνης, ενώ το οικοσύστημα της λίμνης εξακολουθεί να βρίσκεται υπό πίεση με τη μείωση της στάθμης και την υποβάθμιση της ποιότητας του νερού. Το πρόβλημα άρχισε να μεταφέρεται και στη γειτονική λίμνη της Μεγάλης Βόλβης.

iii. Οι μεταβολές της ποσότητας υδάτων στα διακρατικά ποτάμια

Ιδιαίτερο πρόβλημα αντιμετωπίζεται με τα ύδατα του ποταμού Στρυμόνα, εξαιτίας παρεμβάσεων από την Βουλγαρική πλευρά και με επιπτώσεις στην διαχείριση της λίμνης Κερκίνης και στις λοιπές δραστηριότητες όπως η άρδευση. Παρόμοια όμως προβλήματα εντοπίζονται και στον ποταμό Αξιό ο οποίος αποδεδειγμένα μεταφέρει διασυνοριακούς ρύπους.

iv. Το αρνητικό ισοζύγιο σε ορισμένες λεκάνες απορροής

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η λεκάνη του Αξιούκαι η περιφερειακή ενότητα του Κιλκίς, όπου υφίσταται το φαινόμενο της λειψυδρίας, σύμφωνα με τα δεδομένα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης.

v. Το φαινόμενο της υφαλμύρωσης σε παράκτιες ζώνες

Υπάρχει μια αδρή οριοθέτηση των ζωνών υφαλμύρωσης, όπου θαλάσσια ύδατα εισχωρούν στους υπόγειους υδροφορείς, λόγω αρνητικού ισοζυγίου και ισχυρών πιέσεων κατανάλωσης νερού. Η οριοθέτηση αυτή τις περισσότερες φορές δεν έχει γίνει μετά από ενδεδειγμένες τοπικές μελέτες, με αποτέλεσμα να αποδεικνύεται στην πράξη ότι υπάρχουν περιορισμοί στην χρήση νερού σε περιοχές που δεν υπάρχει πρόβλημα και αντίστροφα.

vi. Η ρύπανση των επιφανειακών υδάτων

Παρά το γεγονός της βελτίωσης της ποιότητας των επιφανειακών υδάτων, υπάρχουν ακόμη σοβαρές πηγές ρύπανσης. Αναφέρουμε ως μακροχρόνια προβλήματα με έξαρση τα τελευταία χρόνια τα ακόλουθα:

- a. Παρατηρείται μια περιοδική αύξηση της ρύπανσης στον Λουδία και στην τάφρο 66 η οποία συμπίπτει με την εποχική λειτουργία εργοστασίων επεξεργασίας φρούτων.

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

b. Έξαρση ρύπανσης παρατηρείται στην περιφερειακή τάφρο Κατερίνης, εξαιτίας βιομηχανικών λυμάτων.

vii. Η έγκαιρη υλοποίηση του προγράμματος διαχείρισης των υδατικών διαμερισμάτων και η έλλειψη αξιολόγησης των παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν

Υπάρχουν πολύ περιορισμένοι πόροι για τα έργα που περιλαμβάνονται στα σχέδια διαχείρισης των υδατικών διαμερισμάτων. Βρισκόμαστε στη διαδικασία της 2^{ης} αναθεώρησης, αλλά ακόμη δεν έχουν ολοκληρωθεί τα έργα της προηγούμενης, ούτε βέβαια έχουν αξιολογηθεί οι υφιστάμενες παρεμβάσεις.

viii. Απειλή της υφιστάμενης ανθεκτικότητας της περιφέρειας από πλημμυρικά φαινόμενα λόγω της κλιματικής αλλαγής

Από τα τελευταία καιρικά φαινόμενα και τις πλημμύρες που έπληξαν επανειλημμένα περιοχές της χώρας και της Κεντρικής Μακεδονίας, αποδεικνύεται ότι δεν είμαστε επαρκώς θωρακισμένοι. Η ολοκλήρωση και συντήρηση των αντιπλημμυρικών υποδομών είναι πλέον επείγουσα ανάγκη για την προστασία των δραστηριοτήτων τόσο του πρωτογενούς όσο και των άλλων τομέων της οικονομίας, αλλά και των πόλων και οικισμών.

Επίσης αναγκαία είναι η ενσωμάτωση των παραμέτρων της ανθεκτικότητας των πόλεων, ιδιαίτερα της Θεσσαλονίκης που είναι περισσότερο ευάλωτη λόγω θέσης, μεγέθους και πυκνότητας δόμησης, σε οποιοδήποτε σχεδιασμό και χωροθέτηση δραστηριοτήτων.

Προτάσεις:

Προτείνεται ένα πλέγμα μέτρων που θα αντιμετωπίζει τα παραπάνω προβλήματα στον τομέα των υδατικών πόρων:

1. Επίλυση του προβλήματος της λειτουργίας της ΜΚΑ της βιομηχανικής περιοχής Θεσσαλονίκης και εξυπηρέτηση και των όμορων βιομηχανιών – βιοτεχνιών. Αυστηρός έλεγχος εφαρμογής της νομοθεσίας και παράλληλη ενίσχυση των μεταποιητικών μονάδων για την διαχείριση των αποβλήτων τους. Προτεραιοποίηση στη σύνδεση του αγωγού μεταφοράς των λυμάτων από τον Δενδροπόταμο με τον Κεντρικό Αποχετευτικό Αγωγό.
2. Εφαρμογή προγράμματος – πιλότου εκσυγχρονισμού της πρωτογενούς παραγωγής στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, με στόχο τη μείωση των εισροών και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ιδιαίτερα στους τομείς της άρδευσης, της χρήσης φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων και της διαχείριση αποβλήτων, την βελτίωση της οικονομικής απόδοσης, την εφαρμογή τεχνολογιών «Διαδικτύου των πραγμάτων» (IoT).
3. Αναθεώρηση του πλαισίου συντονισμού των φορέων που εμπλέκονται στην αποκατάσταση της λίμνης Κορώνειας με αξιοποίηση της Αυτοδιοίκησης Α' & Β' βαθμού και όλων των τοπικών φορέων, εξασφάλιση πόρων για τη συντήρηση των υποδομών και άμεση ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων με την Ε.Ε. για το αναθεωρημένο masterplan.
4. Ενίσχυση των διακρατικών σχέσεων αναφορικά με την διαχείριση των ποταμών Στρυμόνα και Αξιού.
5. Προτεραιότητα στη διάθεση πόρων για τα έργα διαχείρισης των υδατικών διαμερισμάτων, αντιπλημμυρικής προστασίας και προστασίας των υπόγειων υδροφορέων.
6. Αναθεώρηση της πολιτικής υποβάθμισης των φορέων διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών που έχουν άμεση εποπτεία των περιοχών ευθύνης και αναδιάρθρωση του νομοθετικού πλαισίου που προβλέπει τη συγκέντρωση όλων των αρμοδιοτήτων στον κεντρικό ΟΦΥΠΕΚΑ.

3. Θεσσαλονίκη «πράσινη πρωτεύουσα» κλιματική αλλαγή – ανθεκτικότητα / ελεύθεροι αστικοί χώροι – περιαστικό πράσινο

Οι πόλεις της Ευρώπης επενδύουν συστηματικά σε θέματα προορισμού, βιώσιμης ανάπτυξης και κλιματικής αλλαγής. Η Θεσσαλονίκη μέχρι σήμερα συσσωρεύει σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα αστικού τύπου ενώ λόγω κλιματικής αλλαγής κινδυνεύει από έντονα καιρικά φαινόμενα όπως πλημμύρες περιορίζοντας την κλιματική ανθεκτικότητα της πόλης. Γνωστά προβλήματα καθημερινότητας όπως η ατμοσφαιρική ρύπανση, το κυκλοφοριακό σε συνδυασμό με την ελλειμματική αστική συγκοινωνία και την έλλειψη χώρων στάθμευσης, επιβαρυμένο μικρόκλιμα, περιορισμένο αστικό πράσινο δημιουργούν την ανάγκη δράσης πέραν της «στενής» προσέγγισης της τοπικής αυτοδιοίκησης. Παράλληλα η πόλη δεν είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει τη ζήτηση των πολιτών και επισκεπτών για αλλαγή σε ένα καθημερινό «οικολογικό» μοντέλο διαβίωσης, τη ζήτηση για φιλική ηλεκτρική μετακίνηση ή μετακίνηση με εναλλακτικά μέσα και την ανάγκη περισσότερων διεξόδων με πάρκα εντός της πόλης και με περιαστικό πράσινο. Τέλος πρέπει να ειπωθεί ότι οι σημαντικοί κοντινοί τουριστικοί προορισμοί όπως της Χαλκιδικής και της Πιερίας δέχονται και αυτοί σημαντικές κλιματολογικές πιέσεις με διάβρωση ακτών σημαντική πίεση στα υπόγεια ύδατα και προβλήματα φέρουσας ικανότητας.

Η ενίσχυση λοιπόν του περιβαλλοντικού προφίλ της πόλης και η στόχευση στη δημιουργία της πρώτης πόλης κλιματικής ουδετερότητας στην Ελλάδα θα μπορούσε να αποτελέσει μια οραματική αλλά όχι ανέφικτη πρόταση. Το ΤΕΕ/ΤΚΜ με τεχνογνωσία και όραμα θα μπορούσε να ενώσει τις παραγωγικές και πολιτικές δυνάμεις της πόλης και να συντονίσει το σχέδιο **“Θεσσαλονίκη, κλιματικά ουδέτερη πόλη 2040”**. Μια τέτοια δράση θα ενίσχυε σημαντικά την τοπική οικονομία, την ποιότητα ζωής, την προσέλκυση κεφαλαίων και θα προσελκύσει τα καλύτερα talέντα, επενδύσεις εταιρειών, νεοσύστατες επιχειρήσεις, επισκέπτες και τουρίστες.

Οι βασικές προτάσεις για άμεση εφαρμογή

1. Τη δημιουργία στρατηγικής της πόλης σε θέματα αειφορίας και κλιματικής αλλαγής.
2. Την ενίσχυση του κατά κεφαλήν πρασίνου ανά κάτοικο, επενδύοντας στις φυσικές λύσεις καταπολέμησης του προβλήματος της κλιματικής αλλαγής (όπως πράσινες ταράτσες και τοίχους, πάρκα, δενδροφυτεύσεις) με παράλληλη επίλυση του προβλήματος της ατμοσφαιρικής ρύπανσης της πόλης που ως γνωστό μας βρίσκει σχεδόν αντιμετώπους με την Ευρωπαϊκή Ένωση.
3. Τον πλήρη αποκλεισμό του κέντρου της πόλης από οχήματα με εκπομπές ρύπων >100 gr CO₂ και την άμεση δημιουργία υποδομών για τη χρήση ηλεκτρικών οχημάτων.
4. Την ενίσχυση της ήπιας μετακίνησης με δίκτυο ποδηλατοδρόμων, περισσότερων πεζοδρόμων.
5. Την πλήρη διαμόρφωση της αστικής συγκοινωνίας σε μια σύγχρονη “πράσινη” αστική συγκοινωνία δίνοντας όραμα και προοπτική στον προβληματικό ΟΑΣΘ.
6. Τη θέσπιση “πράσινων” κριτηρίων στις επιχειρήσεις που λειτουργούν στην πόλη
7. Την αύξηση των κινήτρων για εξοικονόμηση ενέργειας στα κτίρια κατοικιών και τις επιχειρήσεις.
8. Την εκπαίδευση των πολιτών γύρω από θέματα αειφορίας, κλιματικής αλλαγής, εξοικονόμησης ενέργειας και κυκλικής οικονομίας.

4. Παράνομο εμπόριο αποβλήτων

Περιγραφή και ανάλυση:

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην έκθεση αξιολόγησης (Νοέμβριος 2018) για την Ελλάδα αναφορικά με την εφαρμογή ευρωπαϊκών πολιτικών για την πρόληψη και καταπολέμηση του

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

περιβαλλοντικού εγκλήματος, αναγνωρίζει την Ελλάδα ως χώρα διερχόμενου λαθρεμπορίου αποβλήτων και αναφέρει συγκεκριμένα το λιμάνι της Θεσσαλονίκης.

Σύμφωνα με στοιχεία και πληροφορίες από το Σώμα Επιθεωρητών Περιβάλλοντος το λιμάνι της Θεσσαλονίκης χρησιμοποιείται για το 4^ο σε οικονομικό μέγεθος παγκοσμίως, παράνομο εμπόριο αποβλήτων, ιδιαίτερα ως διαμετακόμιση (transit), αλλά και για εξαγωγές.

Η δραστηριότητα μπορεί να περιλαμβάνει και παράνομες εισαγωγές αποβλήτων με άγνωστη κατεύθυνση.

Ο περιβαλλοντικός κίνδυνος από την παράνομη διακίνηση αποβλήτων, τα οποία στην πλειονότητα τους θεωρούνται επικίνδυνα, είναι τεράστιος για την πόλη της Θεσσαλονίκης και την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας ευρύτερα.

Το πρόβλημα, παραμένει άγνωστο για τους φορείς της πόλης και τους πολίτες, παρόλο που οι εμπλεκόμενες Υπηρεσίες ενημερώνονται από την Ιντερπόλ, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να προσεγγιστεί η πραγματική του διάσταση και οι επιπτώσεις.

Προτάσεις:

Οι παρεμβάσεις της Πολιτείας οφείλουν να είναι πολυεπίπεδες και να μην περιορίζονται στην δράση των δικτυικών αρχών.

1. Υπάρχει άμεση ανάγκη να δοθούν ρεαλιστικές λύσεις για την διάθεση των επικινδύνων αποβλήτων στην χώρα και να υπάρχει αυστηρός έλεγχος στις επιχειρήσεις που τα παράγουν.
2. Υπάρχει αναγκαιότητα ευρείας ενημέρωσης για το φαινόμενο της παράνομης διακίνησης αποβλήτων, που μπορεί να συμβάλει στην πρόληψη και καταπολέμηση, ιδιαίτερα όταν αφορά εξαγωγή ή εισαγωγή αποβλήτων. Επίσης, ανάγκη ειδικής εκπαίδευσης του προσωπικού των φορέων ελέγχου.
3. Επιτάχυνση της ανάπτυξης του Λιμένα Θεσσαλονίκης και άμεσος εξοπλισμός των αρμοδίων αρχών για την ιχνηλάτηση των διακινούμενων φορτίων.
4. Γενναίο πρόγραμμα απορρύπανσης επιβαρυσμένων περιοχών, όπως η ενίσχυση της πρωτοβουλίας της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας για την αναβάθμιση της Δυτικής Θεσσαλονίκης και έλεγχος των παράνομων χωματερών προσωρινής αποθήκευσης και διάθεσης αποβλήτων.

5. Ρυθμιστικό Θεσσαλονίκης

Η Ομάδα Εργασίας τονίζει ότι είναι πλέον ορατή η έλλειψη του Οργανισμού Ρυθμιστικού Θεσσαλονίκης σε όλα τα θέματα που άπτονται του περιβάλλοντος. Η κατάργηση του έχει στερήσει από την πόλη και την ευρύτερη περιοχή από ένα συνεκτικό αναπτυξιακό εργαλείο, ενώ επιτρέπει επιμέρους παρεμβάσεις που αντιστρατεύονται στην ουσία την βιώσιμη ανάπτυξη και κατακερματίζουν τον δημόσιο χώρο.

Προτείνουμε την αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου και την ορθολογική ανασύσταση του Οργανισμού, υπηρετώντας τον μητροπολιτικό ρόλο της Θεσσαλονίκης και τους νέους στόχους της στρατηγικής για την κλιματική αλλαγή και την πράσινη συμφωνία.

Τα μέλη της Ο.Ε.

26 Ιουλίου 2021

**Άννα Μίχου
Σωτήρης Μυλωνάς
Πέτρος Σαμαράς**